

Michel Onfrayn haastattelu

Sanoit kerran että filosofia ei tule taivaista, vaan kumpuaa maan kamaralta. Selittäisitkö tätä?

Filosofiaa voi harjoittaa monilla tavoilla, mutta tästä moninaisuudesta hallitseva historiankirjoitus on valinnut yhden tavan, eli juutalaiskristilliseen maailmankuvaan verrattavissa olevat idealistis-hengelliset sukujuuret ja tehnyt niistä totuuden filosofiasta. Kaikki muu, mikä menee ristiin tämän osittaisen ja puolueellisen näkökulman kanssa, hylätään. Näin käy lähes kaikille ei-länsimaisille filosofioille, etenkin itämaiselle viisaudelle, mutta myös aistilliselle, empiiriselle, materialistiselle, nominalistiselle ja hedonistiselle nykyajattelulle, sekä kaikelle, mikä voidaan nimetä "epäplatoniseksi filosofiaksi". Kantin ja kristillisyyden nimissä tulkittu taivaista putoava filosofia, Platonista Levinakseen, tarvitsee tuonpuoleisen maailman ymmärtääkseen, selittääkseen ja oikeuttaakseen tämänpuoleisen. Mutta filosofian toinen perinne kumpuaa maasta tyytyen tähän tämänpuoleiseen maailmaan, joka on jo itsessään sisällyksekäs.

Määrittelet itsesi hedonistiseksi filosofiksi. Mitä tämä tarkoittaa?

Hedonismi on yksi niistä filosofioista, jotka eivät käy yhteen juutalaiskristillisyyden kanssa ja jotka siksi on hylätty. Hallitsevan askeettisen ihanteen vastaisesti hedonismissa korkein hyvä yhdistetään omaan ja muiden nautintoon; herkuttelu ei kuitenkaan ole sallittua muiden kustannuksella. Nautinnon tasapainon saavuttamiseksi meidän on kosketeltava asioita eri kulmista – poliittisesti, eettisesti, esteettisesti, eroottisesti, bioeettisesti, pedagogisesti, historiallisesti ... Olen kirjoittanut kirjoja saman maailmankuvan näistä puolista.

Sinua on syytetty ateismistasi, jopa tappouhkauksin. Miten vastaat?

Huomaan että uskovaiset todistavat ajatukseni oikeiksi kun sanon että monoteismi on pohjimmiltaan suvaitsematonta, kostonhimosta ja älyllisesti tuhoisaa.... Jos minut uhataan tappaa sen vuoksi, että sanon jonkun uskonnon olevan suvaitsematonta, tämän uskonnon kannattajat todistavat väitteeni valitettavan todeksi. Euroopassa

elämme demokratioissa, muualla – muuna aikana ja muissa paikoissa – näitä uhkauksia ei tulisi: olisin vain päätäni lyhyempi. Olet toiminnan filosofi joka taistelee monella rintamalla.

Kuinka filosofi tekee itsestään nykyisin ”hyödyllisen”?

Kääntämällä radikaalisti selkensä akateemiselle asioiden tarkastelulle, eli välttämällä puhumista vaikeaselkoisesti, epäselvästi ja epätäydellisesti vain niille muutamille, jotka fanittavat lahkolaisuutta ja jotka innostuvat oman ajattelunsa sukurutsaisesta uusintamisesta. Ilmaisemalla itseänsä selvästi ja yksinkertaisesti, kuten Seneca tai Cicero, ja lopettamalla luennoimisen jokaiselle tyytymällä pysyttelemään ”verbien valtakunnassa”, jossa ovat yksinkertaisia. Ja silti yrittäen tuottaa eksistentiaalisia filosofisia vaikutuksia entisaikojen filosofien tapaan niille varatuissa paikoissa kuten ”kansankorkeakouluissa” (universités populaires).

Voiko perustamaasi Caenin kansankorkeakoulua verrata Epikuroksen Puutarhaan?

Perustin toisen vastaavan Argentaan, Normandiaan, vapaiden markkinoiden tuhoamaan sekä vallanpitäjien ja hallinnon hylkäämään kotikaupunkiini. Mietin, millaista voisi olla aikamme mikrofasismia vastaan suunnattu mikroresistanssi epikurolaisuuden inspiroimassa avoimessa jälkiteollisen modernin aikana toimivassa yhteisössä.

Sinulle mikään ei ole universaalialia. Voiko tämän yhdistää UNESCO:n edistämään kulttuurisen moninaisuuden ajatukseen?

Ei, jotkut asiat ovat universaaleja. Uskon esimerkiksi että mies on naisen veroinen, valkoinen mustan, filosofian tohtori Niilin varrella elävän maatyöläisen. Tai että ateisti on yhtä arvokas tai arvoton kuin hurskas juutalainen ja vammaisen vastaa urheilusankaria. Toisin sanoen olevainen on toisen olevaisen veroinen riippumatta siitä, mitä ne ovat. Tämä on uskoakseni ensimmäinen universaali asia. Toinen on se, että onnellinen ihminen on parempi kuin onneton, ja että universaalien nautinnon lisäämiseksi ja kärsimyksen vähentämiseksi pitää tehdä kaikkensa. Ja lopuksi uskon tietenkin kulttuurien moninaisuuteen ja niiden suojelun tarpeeseen. Mutta uskon myös, että toiset kulttuurit ovat toisia parempia. Ajattelen todellakin että sivilisaatio,

jossa pieniä tyttöjen sukupuolielimiä ei silvota on arvokkaampi kuin se, jossa heidät runnellaan. Vastaavasti se sivilisaatio, jossa voi vastustaa maan henkistä ja maallista johtoa, on arvokkaampi kuin se, jossa joutuu ajatustensa tähden hirteen. Uskon sen sivilisaation olevan paremman, jossa homoille taataan samat oikeudet kuin heteroille kuin sen, jossa heidät teljetään vankilaan jne.

Olen valistusfilosofi, joka ajattelee valon olevan suotavampaa kuin pimeyden ja ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen edustavan parempaa kuin ikivanhojen mytologioiden laintaulut.

Lähde: Michel Onfray, A Philosopher of the Enlightenment. The Unesco Courier
<http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001921/192178e.pdf>